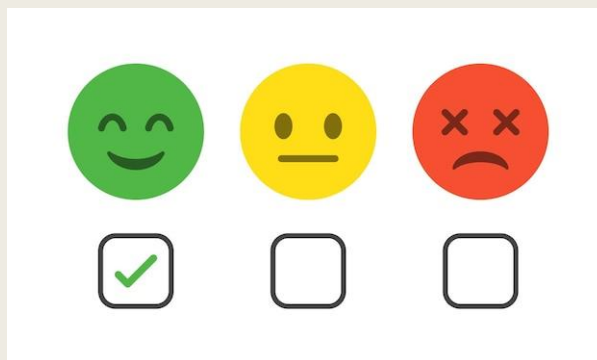

Хвилинка створення позитивного емоційного фону

- Візьміться за руки та один одному посміхніться!
- Нехай сьогоднішній урок принесе нам усім радість спілкування.
- Нехай вас порадують цікаві завдання, нові знання.
- Помічниками вам будуть увага, старання, взаємодопомога, акуратність і кмітливість.

Фінансова грамотність «Прикладні фінанси»

8 клас

**«Зберегти свої гроші коштує більше зусиль,
ніж здобути їх».**

Мішель де Монтель

«Мікрофон»

Що таке ринок грошей?

Що таке бюджет?

Чому держава регулює грошовий ринок?

Чому кількість грошей в економіці не може бути довільною?

Назвіть варіанти збереження коштів?

The background features a white sack with the word 'DEPOSIT' printed on it, and a wooden model of a classical building with columns. The entire scene is framed by a circular white border.

«Мудрість предків»

**Як трактувати прислів'я із позиції
вкладення коштів у банк на депозит?**

«Розумний господар не кладе всі яйця в один кошик»

Інтерактивна вправа «Банківські установи»»

А які ще фінансові установи вам
відомі з'ясуємо за допомогою
платформи Learningapps

**Розгадайте ребус і з'ясуйте
тему заняття**

Тема заняття: Банківська система. Як працює сучасний банк.

Тип заняття: комбінований

Від початку часів було три великих винаходи:

- вогонь,
- колесо
- і центральна банківська система!

Вілл Роджерс

Формування очікувань учнів від заняття

Зрозуміти поняття...

- 1.
- 2.
- 3.

***Навчитися
розрізняти...***

- 1.
- 2.
- 3.

***Проаналізувати
причини...***

- 1.
- 2.
- 3.

Поглибити знання...

- 1.
- 2.
- 3.

Попрацювати...

- 1.
- 2.
- 3.

Отримати...

- 1.
- 2.
- 3.

Таблиця 1.

Загальна характеристика етапів становлення банківської системи

Етапи	Історичний період	Характеристика етапу
I етап	від античності до виникнення Венеціанського банку	
II етап	з 1157 року до заснування Англійського банку в 1694 році	
III етап	з 1694 року до кінця XVIII ст.	
IV етап	з початку XIX ст. до теперішнього часу	

Перевірка знань по отриманій інформації. Метод «Бліц-опитування»

1. Що означає слово «банк»?
2. Скільки було етапів становлення банківської системи?
3. Хто такі «менсарії», «нумуларії», «аргентарії», «тамплієри»?
4. Першою формою банківської діяльності стало...
5. Де виник перший банк?
6. Що таке «жиророзрахунок»?
7. Першим стабільно-функціонуючим банком в Європі був ... банк.

2. Сутність банківської системи та її інституційна структура

Банківська діяльність представляє набір посередницьких операцій на грошовому ринку, виконання яких дозволено законом лише під особливим наглядом держави спеціальними інститутами, які називаються **БАНКАМИ.**

Банківська система - це сукупність різноманітних видів банків та інших кредитних установ, інституцій в їх взаємозв'язку, яка існує в тій або іншій країні в певний історичний період і функціонує в межах єдиного фінансового механізму; складова частина кредитної системи.

Банківська система - це складний комплекс, що функціонує і розвивається в відповідно з комплексом законодавчих і нормативних документів.

Головними цілями банківської системи є:

Забезпечення суспільного нагляду і регулювання банківської діяльності з метою узгодження інтересів окремих банків з інтересами суспільства.

Забезпечення надійності і стабільності функціонування окремих банків і банківської системи в цілому з метою стабілізації грошей і безперебійного обслуговування економіки.

Умовами нормального функціонування банківської системи є:

- **достатня кількість** в країні діючих банків і кредитних установ;
- **відсутність** у системі зайвих елементів, тобто банківських установ, які утворені не відповідно до чинного законодавства;
- **наявність** центрального банку;
- **існування** поряд з центральним банком самих різноманітних банків;
- **діяльність** банків і кредитних установ, які сприяють накопиченню капіталу, активно втручаються у всі сфери економіки.

До загальних рис банківської системи відносять:

Поєднання
багатьох
однотипних
елементів

Динамічність

Закритість

Саморегуляція

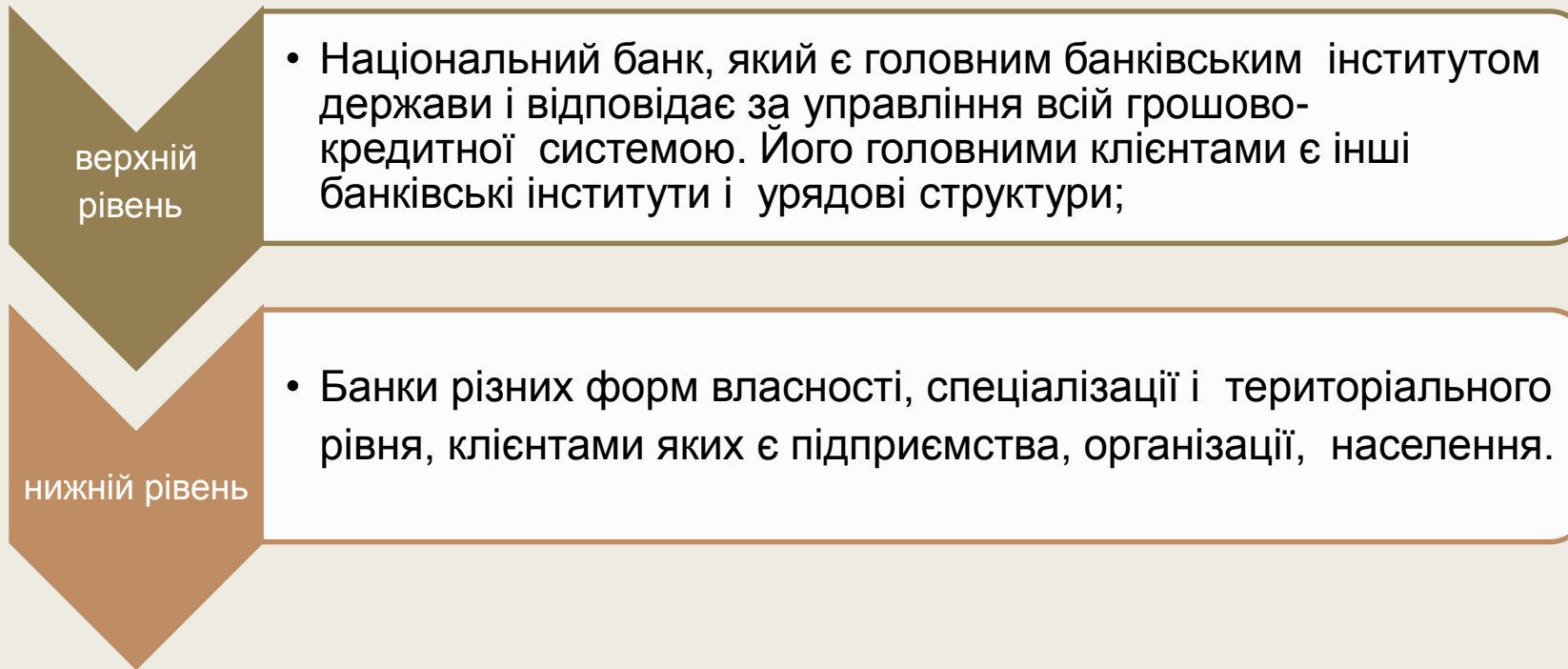

Відповідно до Закону "Про банки і банківську діяльність" Україна самостійно організовує банківську систему.

Банківська система - це чітко структурована сукупність фінансових посередників грошового ринку, які займаються банківської діяльністю.

Банківська система сучасної Україна дворівнева:

Банківська система України

1 рівень

**Національний банк
України**

Здійснює нагляд та контроль за діяльністю банківських установ другого рівня і займається їх розрахунково-кредитним обслуговуванням.

2 рівень

Банківські установи

Вони займаються обслуговуванням підприємств, установ, організацій, населення. їх часто називають кровоносними судинами економіки

Функції банку

Трансформаційна

*акумуляція грошових коштів, причому не особистих,
а чужих, вільних*

Емісійна

банківська система оперативно змінює масу грошей в обігу,
збільшуючи або зменшуючи її відповідно до змін попиту
на гроші.

Стабілізаційна

створення діючого механізму державного контролю й нагляду
за дотриманням діючих законів та за діяльністю банків у цілому.

Функції банківської системи

Трансформаційна

Зумовлена
посередницькою місією
банків

Емісійна

Створення платіжних
засобів і регулювання
грошового обороту

Стабілізаційна

Забезпечення
стабільності
банківської діяльності
та грошового ринку

Створення та державна реєстрація банку

БАНК – юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до державного реєстру банків.

Банки в Україні створюються відповідно до Законів України «Про банки і банківську діяльність», «Про господарські товариства» та нормативно-правових актів Національного банку.

**Інтерактивна
вправа
«Міф чи
реальність?»»**

3. Складові елементи банківської системи України

Станом на **01.01.23** в Україні налічувалося **5336** діючих структурних підрозділів банків.

За **2022 рік** їх кількість скоротилася на **1349** (на 20,2%).

За даними НБУ, в Україні було **67 чинних банків**.

У 2022 році було закрито 4 банки, в яких рік тому було 301 відділення:

- Промінвестбанк (1),
- Мегабанк (153),
- Сбербанк (85),
- Банк Січ (62).

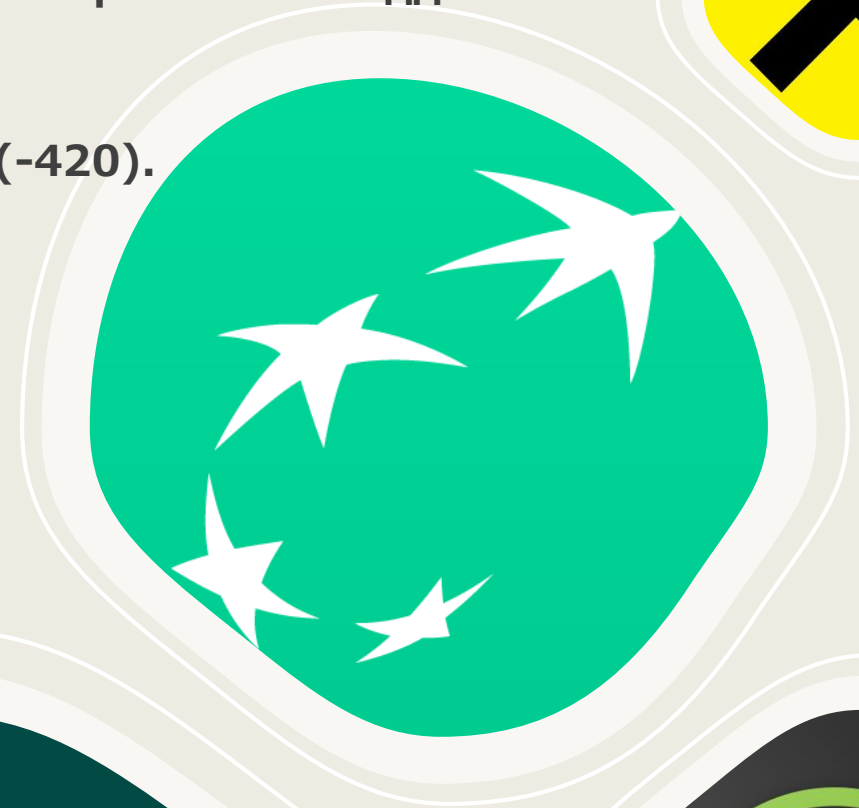
- **Найбільше відділень** у державному **ПриватБанку** — 1 210.
Вперше в історії банк посів перше місце у цьому рейтингу, хоч і скоротив 287 відділень.

- У державному **Ощадбанку** залишилося - 1182 відділення (-420).

- **Райффайзен Банк** - 350

- **Укрсиббанк** - 233

- Замикає п'ятірку приватний банк **ПУМБ** - 226

Банки

Оновлений список системно важливих банків

Системно важливий банк – це банк, діяльність якого впливає на стабільність усієї банківської системи.

Учасниками банку можуть бути юридичні та фізичні особи, резиденти та нерезиденти, а також держава в особі Кабінету Міністрів України або уповноважені ним органи.

Організаційно-правові форми банків в Україні:

ПАТ

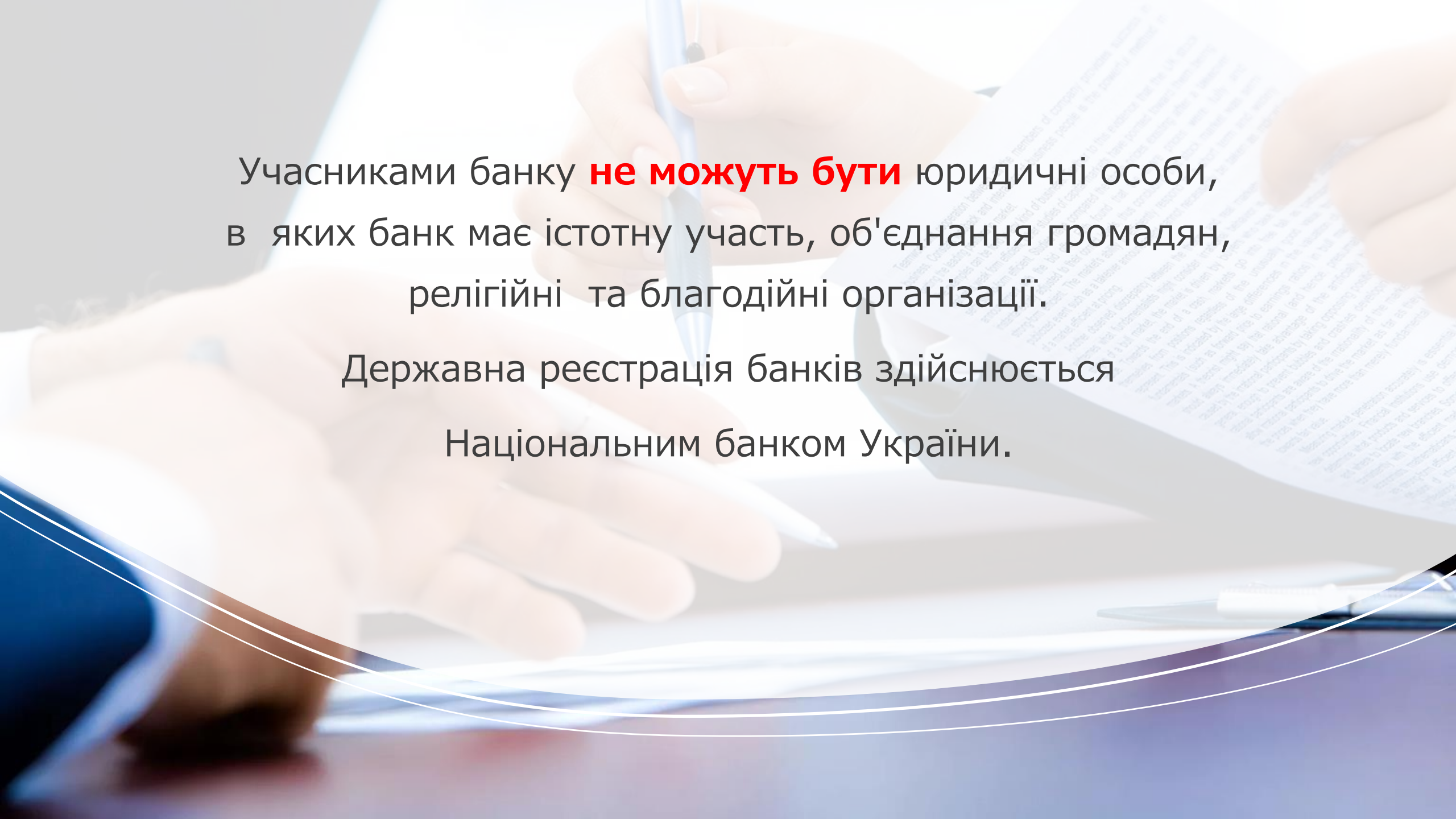
Кооперативні банки

Вони можуть функціонувати як універсальні або як спеціалізовані.

**В Україні переважають
універсальні комерційні
банки**

A background image showing a close-up of hands in a professional setting. One hand holds a blue pen, another hand holds a white pen, and a third hand is visible on the right side. They are positioned over a document with text, suggesting a signing or review process. The image is overlaid with a semi-transparent white circle containing text.

Учасниками банку **не можуть бути** юридичні особи,
в яких банк має істотну участь, об'єднання громадян,
релігійні та благодійні організації.

Державна реєстрація банків здійснюється
Національним банком України.

Статутний капітал - вартість вкладів акціонерів і засновників, учасників банку, внесених з метою формування його активів для початку чи подальшої банківської діяльності, а також гарантування інтересів вкладників та кредиторів банку.

*Національний банк України знизив вимоги до мінімального розміру регулятивного капіталу банків з 500 млн грн до **200 млн грн.***

ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР БАНКІВ –
реєстр, що ведеться НБУ та містить відомості
про державну реєстрацію всіх банків.

***Право здійснювати банківську
діяльність тільки після отримання
банківської ліцензії!***

БАНКІВСЬКА ЛІЦЕНЗІЯ – документ, який видає НБУ в установленому порядку відповідно до законів України: «Про банки і банківську діяльність», «Про державну реєстрацію юридичних і фізичних осіб-підприємців» і «Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів» та на підставі якого банки та філії іноземних банків мають право здійснювати банківську діяльність.

Метою надання банківської ліцензії є нормативне врегулювання банківської діяльності, підвищення надійності та стабільності банківської системи України та забезпечення захисту інтересів вкладників і кредиторів банків.

Депозитні операції — це операції банків із залучення грошових коштів юридичних і фізичних осіб за договором банківського вкладу.

Додаток 8.1.2.
до Правил надання комплексних банківських послуг юридичним особам
та фізичним особам-підприємцям в АТ «КРЕДОБАНК»

Договір банківського вкладу № _____
(Вклад на вимогу «Вільний»)

м. _____ " ____ " 20 ____ р.

РЕКВІЗИТИ СТОРИН:

БАНК	
Акціонерне товариство «КРЕДОБАНК» (надалі – Банк), від імені якого на підставі довіреності _____, діє _____, Відділення _____, з однієї сторони та	Адреса: _____ Код Банку _____ код ЄДРПОУ Банку _____ Інтернет-сторінка Банку: www.kredobank.com.ua Відділення _____
КЛІЄНТ	
(надалі – Клієнт), від імені якого на підставі _____ діє _____ з іншої сторони, надалі за текстом разом – Сторони, уклали цей Договір банківського вкладу (Вклад на вимогу «Вільний»), надалі Договір, про наступнє:	Адреса: _____ Код ЄДРПОУ _____ Електронна пошта: _____@_____
I. ПРЕДМЕТ ТА ІСТОТНІ УМОВИ ДОГОВОРУ	
1.1. Банк, у порядку та на умовах визначених чинним законодавством України, Правилами надання комплексних банківських послуг юридичним особам та фізичним особам-підприємцям в АТ «КРЕДОБАНК», надалі Правила, цим Договором та Тарифами Банку, надає послуги по розміщенню коштів Клієнта, надалі Вклад, на вкладному рахунку в Банку № _____, надалі Вкладний рахунок, та їх поверненню з виплатою процентів, обумовлених Сторонами.	
1.2. Порядок розміщення Вкладу	Шляхом переказу коштів на Вкладний рахунок з поточного рахунку Клієнта.
1.3. Дата розміщення Вкладу	Первинний внесок - в день підписання цього Договору (в межах тривалості Операційного часу, встановленого Банком); Додаткових внесків - протягом строку дії цього Договору.
1.4. Сума Вкладу	Первинний внесок _____ (сума числом та прописом, валюта Вкладу). Додаткові внески - у будь-яких сумах. Незнижувальний залишок на Вкладному рахунку: _____ (сума числом та прописом, валюта Вкладу). Розмір Первинного внеску не може бути менший за Незнижувальний залишок.

Види депозитів:

Строкові - це кошти покладені під %, які вносяться на певний термін зберігання, і які повністю вилучаються після закінчення заданого терміну. **Цей вид депозиту менш ліквідний, але при цьому він приносить вищий процентний дохід.**

До запитання - це депозит без точного зазначеного терміну зберігання. Він повертається на першу вимогу клієнта. **Як правило, для такого виду депозиту йде нарахування відсотка за ставкою нижче, ніж при строковому вкладі.**

Залежно від умов залучення:

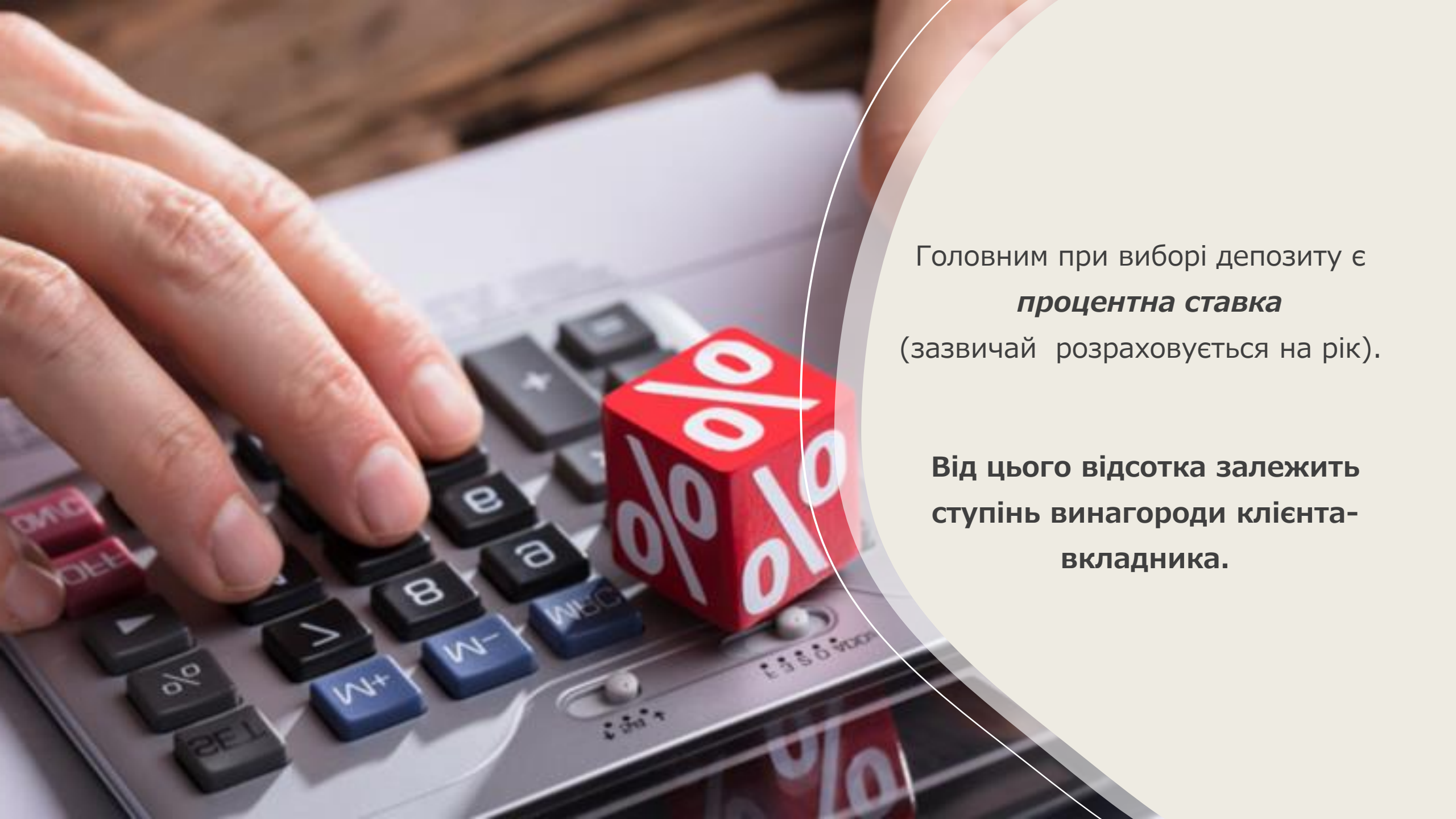
• **Універсальні** - з можливістю поповнення і часткового зняття.

• **Накопичувальні** - з можливістю поповнення, без можливості часткового зняття.

• **Ощадні** - без можливості поповнення і часткового зняття.

Головним при виборі депозиту є
процентна ставка
(зазвичай розраховується на рік).

**Від цього відсотка залежить
ступінь винагороди клієнта-
вкладника.**

Чинники, від яких залежить розмір % ставки по депозитах

• **Термін зберігання депозиту.** Чим менший термін, тим менший дохід.

• **Відсотки по депозитах можна отримувати в різний час.**

• **Банки фіксують мінімальну суму за кожним видом вкладу.** Зазвичай ця мінімальна сума коливається між 100 гривнями (євро, доларом США) і може досягати кілька тисяч.

The background of the slide is a collage of US dollar bills and wooden blocks. The blocks are arranged to spell out 'CR1'. One block has 'C' with a subscript '3', another has 'R' with a subscript '1', and a third has '1'. The dollar bills are partially visible, showing portraits and text like 'THE UNITED STATES OF AMERICA' and 'FEDERAL RESERVE NOTE'.

КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ – вид активних банківських операцій, пов'язаних із розміщенням залучених банком коштів шляхом їх надання в тимчасове користування або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування на певних умовах.

Принципи кредитування

- **Поверненість позиченої вартості**
- **Строковість позики**
- **Платність**
- **Цільове призначення позики**
- **Забезпеченість**

Банківський кредит — це економічні відносини між кредитором (комерційним банком) і позичальником з приводу надання коштів останньому на умовах платності, строковості, обов'язкового повернення та матеріального забезпечення.

КРЕДИТНИЙ ДОГОВІР

"__" ____ 20__ р.

_____, далі іменується "Банк", в особі _____, що діє на підставі Статуту, _____, з одного боку, та _____, далі іменується "Позичальник", в особі _____, що діє на підставі _____, з другого боку, уклали цей договір про таке.

1. Предмет договору

1.1. Банк надає Позичальнику кредит на _____ (ціль) у сумі _____ (_____) строком _____ місяців з _____ по _____ року зі сплатою _____ відсотків річних.

2. Умови забезпечення кредиту

2.1. На забезпечення зобов'язань за договором Банком прийняті: _____.

2.2. Кредит, наданий Банком, забезпечується належним Позичальнику майном та коштами, на які може бути звернено стягнення в порядку, встановленому законодавством України.

3. Банк зобов'язується

3.1. Відкрити Позичальникові позичковий рахунок № _____ для видачі кредиту.

3.2. Забезпечити Позичальника консультативними послугами з питань виконання договору.

3.3. На підставі даних бухгалтерської звітності (місячної, квартальної) аналізувати кредитоспроможність Позичальника, перевіряти забезпеченість та цільове використання кредиту і вносити пропозиції про подальші відносини з Позичальником.

4. Позичальник зобов'язується

4.1. Використати кредит на зазначені у договорі цілі і забезпечити повернення одержаного кредиту та сплату на рахованих відсотків із свого розрахункового рахунку № _____ в _____ в такі строки _____

відповідно до строків зобов'язань. Відсотки за кредит Позичальник сплачує платіжним дорученням на рахунок доходів Банку № _____ до 25 числа кожного місяця.

4.2. Кошти для погашення заборгованості в першу чергу направляти для оплати відсотків за кредит, потім - про строченій заборгованості. Сума, що залишилася, направляється на погашення кредиту.

4.3. За порушення строків повернення кредиту і відсотків за кредит сплачувати Банку додатково до встановленої відсоткової ставки за кредит пеню в розмірі _____ відсотків за кожний день прострочення платежу.

4.4. Самостійно надавати Банку до _____ бухгалтерський баланс, планові, звітні документи, зміни і доповнення до угод поставки, реалізації об'єктів, що кредитуються, та інші матеріали для видачі, перевірки, забезпечення кредиту і контролю за його використанням і поверненням.

4.5. Періодично (_____) інформувати Банк про хід виконання угоди.

4.6. Надати Банку право самостійно стягувати відсотки у разі настання строків платежів і пеню за несвоєчасну сплату відсотків.

4.7. Надати Банку право після перевірки цільового використання кредиту стягувати штраф _____ відсотків від суми коштів, що використані не за цільовим призначенням.

Кредитний договір – це цивільно-правовий документ, який визначає взаємні юридичні права і обов'язки та економічну відповідальність банку і клієнта (позичальника) з приводу проведення кредитної операції.

Банківські кредити поділяються на види за такими ознаками:

строки користування (коротко-, середньо- та довгострокові);

забезпечення (забезпечені заставою, гарантовані);

ступінь ризику (стандартні, кредити з підвищеним ризиком);

методи надання кредиту (разовий порядок, гарантійні);

строки погашення (погашаються одразу; у розстрочку; достроково; після завершення терміну).

Заповнити схему Умови функціонування банківської системи
(вкажи, що необхідно для діяльності банківської системи країни)

Умови нормального функціонування банківської системи:

1) достатня кількість... діючих банків і кредитних установ

2) відсутність... зайвих банківських установ

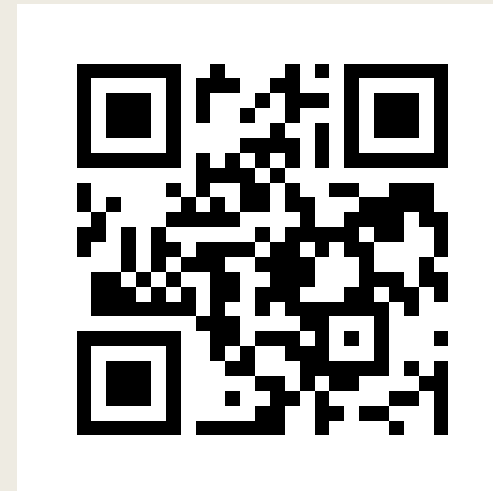
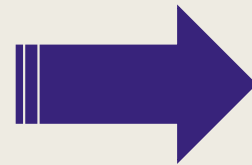
3) наявність... НБУ

4) існування... поряд з НБУ різноманітних банків

5) діяльність... банків і кредитних установ, які сприяють розвитку економіки

**Вправа «Правильність твердження (так/ні)
і обґрунтування відповіді»
Гра Kahoot «Як працює сучасний банк»**

Kahoot!

Оптимізаційна задача 1

для I варіанту

Студентка Аліна має поточний рахунок у банку. Залишок на поточному рахунку становить 7 500 грн. Аліна має здійснити платіж за гуртожиток в розмірі 650 грн. Комісія банку за здійснення такого платежу становить 0,5%. **Яким буде залишок на поточному рахунку Аліни після здійснення платежу?**

Оптимізаційна задача 2 для II варіанту

Студент Данило віддає перевагу придбанню товарів в мережі Інтернет. Проте, розуміючи, що потрібно контролювати стан власного рахунку, Данило має ліміт на здійснення покупок у мережі Інтернет. Цей ліміт передбачає можливість здійснення таких покупок упродовж місяця на суму, що не перевищує 10 000 грн. На початок місяця в Данила на рахунку було 12 000 грн.

Упродовж місяця Данило здійснив такі платежі: за гуртожиток – 650 грн (банк за здійснення платежу стягнув 1%), продукти харчування – 1 100 грн, придбання мобільного телефону в інтернет-магазині за 6 500 грн. Також на рахунок Данила батьки переказали кошти в розмірі 5 000 грн. Однак коли Данило спробував придбати в інтернет-магазині розумний годинник за 5 500 грн, йому було відмовлено в здійсненні операції.

Яким є залишок на поточному рахунку Данила після здійснення платежів, які було підтверджено банком? Чому банк заблокував операцію з придбання Данилом розумного годинника? Чи можна вирішити цю ситуацію, і як швидко?

«Мозковий штурм»

Таблиця 2.

Порівняльна характеристика діяльності Центрального і комерційних банків

Вид фінансової діяльності	Центральний банк	Комерційний банк
Кредитування	+	+
Депозитна діяльність		+
Емісія грошей	+	
Нагляд за діяльністю фінансово-кредитних установ країни	+	
Випуск цінних паперів	+	
Обслуговування населення		+

Робота в парах

Уявіть, що ви – банківський працівник (ПриватБанку або А-Банку), а ваш сусід по парті – клієнт банку.

1. Поясніть йому як обрати кращий варіант банківського вкладу.
2. Який банківський вклад ви б йому порадили.
3. Обґрунтуйте чому.
4. Підготуйте заяву-договір на оформлення банківського вкладу.

Узагальнення поставлених на занятті очікувань учнів та вчителя

Зрозуміти поняття...

- 1.
- 2.
- 3.

Навчитися розрізняти...

- 1.
- 2.
- 3.

Проаналізувати причини...

- 1.
- 2.
- 3.

Поглибити знання...

- 1.
- 2.
- 3.

Попрацювати...

- 1.
- 2.
- 3.

Отримати...

- 1.
- 2.
- 3.

Рефлексія

*Дайте відповідь на питання
передаючи один одному м'яч*

- Я дізнався (лася), що ...?
- Використовуючи ці знання, я зможу ...?
- Для мене виявилася новою інформація ...?
- Мені сподобалося ...?
- Мені це стане в нагоді...

**За гроші честі не купиш.
Бо безчестя гірше смерті.**

*За гроші можна все купити:
продукти, одяг і взуття,*

*Прикраси, іграшки, цукерки,
все, що потрібне для життя.*

**Не можна лише совісті купити і
честі й гідності, і вічного життя!**

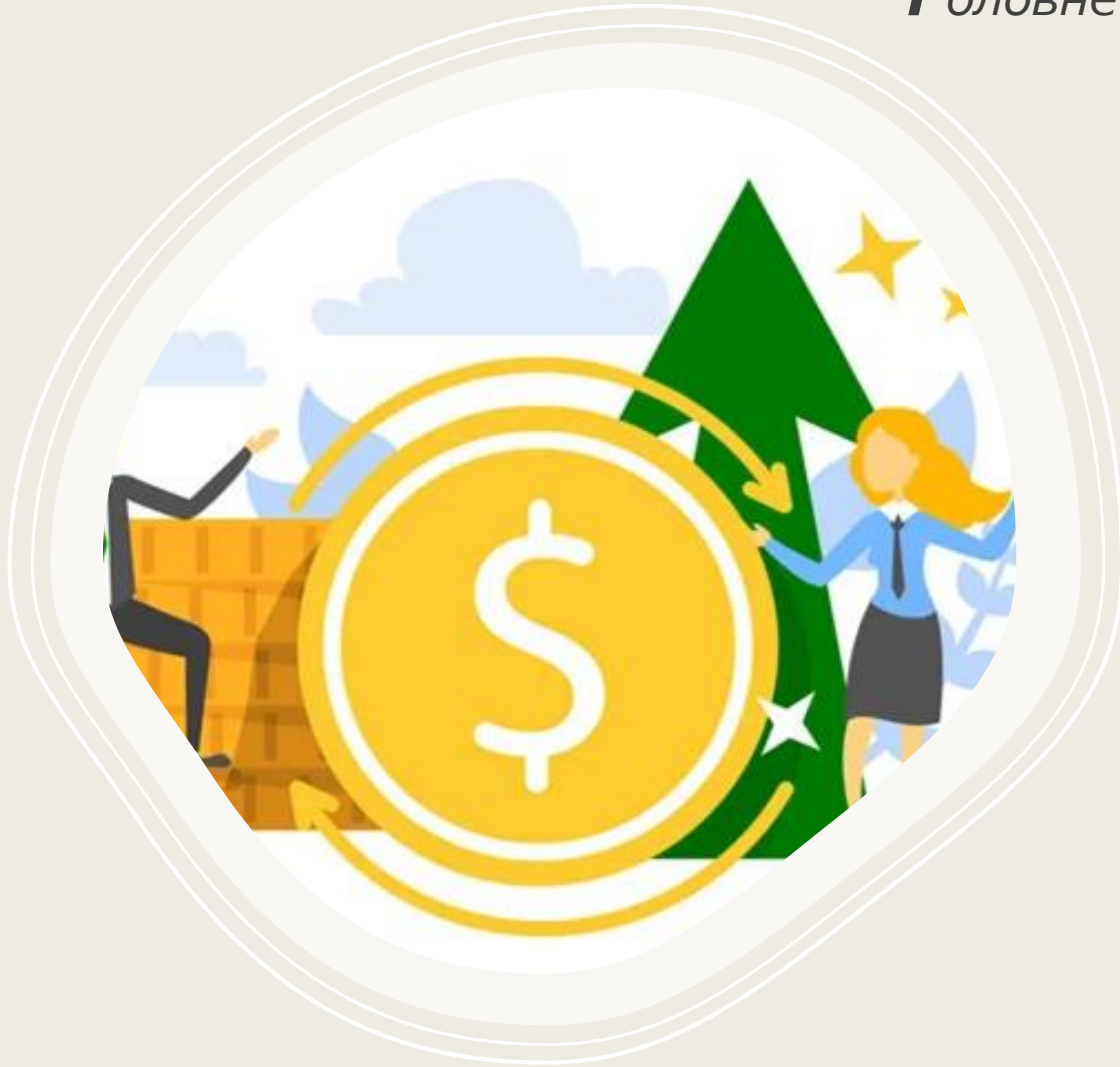
Домашнє завдання

1. Опрацювати теоретичний матеріал на с. 68 – 75 навчально-методичного посібника для вчителя "Прикладні фінанси. 8 клас".
2. Переглянути відеоматеріали та презентації до теми в Moodle.
3. Використовуючи різні джерела інформації підготувати повідомлення-презентацію про найбільші банки України.
4. Вивчити та опрацювати виконані на занятті робочі записи.

Головне Розумно Організувати Шикарну Ідею,

щоб зберегти ГРОШІ!

Пам'ятаєте наше гасло?

«Заможні люди – заможна країна!»

Тож уперед до вершин фінансової
грамотності!